

AÇI
Mümtaz Soysal

Geleceği Düşünmek

ŞU ayların en ilginç konferansı Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'nün 100. Yıl Salonu'nda bu akşam sona eriyor. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi ile Mülkiyeliler Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri bir sunumlar dizisi bu. Başlık ilginç: "21. Yüzyılda Planlamayı Düşünmek".

Rektör **Cemal Taluğ**, düşünce berraklığı ve derinliği açısından hayranlık uyandırıcı bir girişle, Egeli denizcilerin Kyklad Adaları'na düzenledikleri seferlere hazırlanışlarını örnek alarak, geleceği düşünmenin nasıl bir planlama işi olduğunu anlatıyor; Ekonomi Profesörü **Bilsay Kuruç** da, önümüzdeki sorunun hatırat aktarmak değil, yaşadığımız yüzyıl için Türkiye'nin rotasını tartışmak olduğunu vurguluyor.

Çeşitli uzmanların konuşmaları, yaşadığımız ekonomik modelin bu ülkeye özgü olmaktan çok dünya ile uyum sağlamak düşüncesine dayandırıldığını ortaya koymakta. Yaklaşık 30 yıldır uygulanan böyle bir modelin dıştan kaynak aktarımı ile dışalığa ve dışa kazanç aktarımına dayalı olduğu açıkça belli. İlk bakışta ulusal para değerini sabit tutan, enflasyon eğilimlerini yavaşlatan ve büyük fiyat dalgalanmalarını önleyen yanlarıyla topluma az çok rahatlık sağlayan bu model, ne yazık ki, aynı zamanda durgunluğa demir atmak ve yüce hedeflerden uzak durmak anlamına geliyor.

Başka bir deyimle, sıradanlığa razıysak, pek gurur verici olmayan emeklemeler sayesinde "iyi kötü" yuvarlanıp gidebiliriz böylece. Kendi teknolojimizle ulusal sanayi devrimimizi gerçekleştirmeden, büyük ölçüde dışalığa dayalı dış ticaret rakamlarıyla alınarak ve Profesör **Tuncer Bulutay**'ın "Korkunç" dediği bir dış açığa aldırış bile etmeden, kısacası geleceği pek düşünmeden, günü gün ederek...

Daha da kötüsü, dıştan esinlenen böyle bir modelin göreceli rahatlığını yaşayan bir toplumun birbiri ardına bu modeli uygulayan iktidarlara oyla destek veriyor olmasıdır.

Galiba temel sorun, kendimizi böyle bir sıradanlığa "mahkûm" sayıp saymama sorunudur. Ayrıca, bunun "ilelebet" sürmeyeceğini ve ülkeyi zamanla başkalarınca sömürülmeye "müstahak" duruma sokacağını da bilerek.

O halde böyle bir alın yazısını kendimize yakıştıramıyorsak ve hele "çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmak" gibi neredeyse yarı kutsal bir hedefimiz varsa, 21. yüzyılın kalan yılları için ciddi bir planlamayı ciddi olarak düşünmek zorundayız demektir.

Elbet, her şeyden önce, böyle bir planlamayı mümkün kılacak anayasal yapıyı da, kurumları ve kurallarıyla iyice düşünerek. Yoksa şimdiki kısırdöngü içinde dolanıp dururuz.

Kimse söylemiyor ama asıl anayasa sorunumuz da budur.